

УДК 711.553.9:725.39(043.2)

АЕРОДРОМНО-ДИСПЕТЧЕРСЬКІ ВЕЖІ АЕРОПОРТІВ**Анна Товкун***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Галина Агеева, к. т. н., с. н. с.*

Ключові слова: аеропорт, просторова організація, аеродромно-диспетчерська вежа

Вступ. Аеродромно-диспетчерські вежі (АДВ) є складовою забудови та просторової організації територій сучасних аеропортів. Разом із основними технологічними функціями управління повітряним рухом можуть виконувати роль висотної домінанти забудови аеропортів та територій, розташованих поруч. Саме це накладає особливі вимоги до формування їх архітектурного образу та пошуку креативних підходів до їх реалізації як об'єктів підвищеної містобудівної та композиційної значущості [1].

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були обрані архітектурно-планувальні, дизайнерські, конструктивні та інженерні рішення будівлі АДВ Міжнародного аеропорту Стамбула, Туреччина. Були вивчені та проаналізовані матеріали нормативних документів у галузі будівництва, наукової, спеціальної та популярної літератури [1–3].

Результати. Будівлі АДВ мають свої особливості, пов'язані з виробничими процесами, що знаходять відображення у відповідних планувальних рішеннях, способах блокування з іншими будівлями та спорудами, варіантах розміщення на території аеропортів різної пропускної спроможності. Зокрема, організація внутрішнього простору будівель АДВ передбачає розміщення значної частини приміщень основного виробничого призначення (диспетчерських залів) на великій висоті, іноді навіть на кількох рівнях [1, 3].

Офіційно відкритий в 2018 році Міжнародний аеропорт Стамбул є одним з найбільших у світі та головним у Туреччині (рис. 1, а). Будівля АДВ цього аеропорту є видатним архітектурним об'єктом (рис. 1, б). Останній є результатом творчого підходу головного архітектора Ніка Грімшоу до створення образу домінанти забудови та впровадженням інноваційних будівельних та інженерних технологій. Верхні скляні поверхи диспетчерських залів забезпечують ефектне іміджеве враження. Нижні поверхи відведені під виробничі, допоміжні та офісні приміщення. Середні поверхи є технічними, де розміщені вузли вертикальних комунікацій.

Унікальна архітектурна концепція образу будівлі АДВ була інспірована символом, який має велике культурне значення в Туреччині і є одним з символів країни (рис. 1, б). Будівля АДВ відзначається стрункістю та грацією, а її дизайн відтворює форму тюльпана з його характерною згорнутою формою. Це символізує не лише культурні традиції Туреччини,

але й відображає ідеї розвитку та прогресу. Слід відмітити, що проектні рішення були орієнтовані на реалізацію принципів сталого розвитку, зокрема енергоефективності. Були запропоновані та реалізовані технології, які сприяють скороченню викидів вуглецю (CO₂). Передбачені системи світлодіодного освітлення фасадів у нічний період [3].

Рисунок 1. Міжнародний аеропорт Стамбул: а – панорама забудови; б – будівля АДВ

Висновок

Висотні доміанти забудови аеропортів можуть вражати не лише своєю винятковою архітектурою, містобудівною та композиційною значущістю, а й відображати передові та інноваційні технології проектування, будівництва та експлуатації об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту. Прикладом може служити будівля АДВ Міжнародного аеропорту Стамбул, яка є візитівкою міста та країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Агєєва Г. М. Образи висотних доміант забудови як інструмент брендингу аеропортів та прилеглих територій. Теорія та практика дизайну. 2023. Вип. 29–30. С. 5–21. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.29-30.1>
2. Ковальський Л. М., Кузьміна Г. В., Ковальська Г. Л. Архітектурне проектування висотних будинків: навчальний посібник. Запоріжжя: Привоз принт, 2012. 123 с.
3. Агєєва Г. М. Аеродромно-диспетчерські вежі – медіадомінанти макросередовища аеропортів. *Містобудування та територіальне планування*. 2019. Вип.70. С. 27-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2019_70_7